

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Proiectul pentru scoalele medii în parlamentul Ungariei.

(Ziua a 5-a a desbaterei.)

(Urmare.)

Bar. D. Pronay continuă: Trec acum la critica proiectului din punct de vedere special, strict pedagogico-didactic. Desvoltarea liberă nici pe un teren nu e așa însemnată ca pe terenul învățămîntului; și procedura după șablon ar fi aici mai periculoasă, ca ori-unde.

Esemplesle 'mi dau drept. Ne tot provocăm la cultura germăna și la impregiurarea, că statul a exercitat mare influență în această direcțiune. (Adevărat!) E însă de însemnat, că desvoltarea liberă în Germania a devenit posibilă prin particularismul Germaniei, prin dărăburirea în stătuțele mici. Nici unul din acestea stătuțele n'a exercitat o influență eschisivă asupra culturai și fie-care din ele a făcut posibilă desvoltarea independentă. Statul nostru nu se poate asemăna cu Germania. Statul nostru nu e de așa încât să nu desvoltăm multilateralitatea și să evităm unilateralitatea prin susținerea influenței confesiunilor și egalei lor îndreptări, fără a ne teme de urmările rele a continuării experimentării propriei ministeriului de culte.

Sînt convins despre bunele intențiuni ale dlui ministru, e lucru cunoscut însă că și intențiunile cele mai bune pot ave urmări triste. Mă provoc la esemple. Nici un membru de al guvernului nu și-a ținut locul atăta, ca onoratul d. ministru de culte, și ce aflăm la porfoiul său? În locul unui progres consecuent în direcțiune dreaptă, aflăm tot numai încercări, și încă adesea încercări nenoro-coase. Pasiunea principală a dlui ministru e: a dispune toate de sus după un anumit șablon. (Aplause vii în stînga extremă. Contrădiceri în dreapta.)

Cum stăm cu educațiunea? Se fac și pe terenul acesta erori ne mai pomenite, erori, cari numai în Ungaria n'au loc, în Ungaria, unde vom a concentra educațiunea. Germania și statele vest-europene stau în privința aceasta altcum. Noi nu ne putem ține de șablonul lor, căci trebuie să avem în vedere situațiunea patriei noastre creată prin desvoltare. (Aplause în stînga extremă.)

Să cercetăm întrebarea referitoare la planul de învățămînt, care, după părerea mea, e cea mai însemnată.

D. ministru, de când se află în guvern, a schimbat de trei ori planul creat de Dsa. E știut că calitatea unui plan de învățămînt se poate cunoaște

numai, după ce a fost în vigoare minimul 8 ani, căci 8 ani durează cursul scoalelor medii. A așteptat Dsa atăta? Nu! Densul schimbă planul în continuu. Se dice că schimbările aceste își au cauza lor. (Să aușim). Satorirea planului stă în legătură strinsă cu manualele din scoala medie. Edarea de cărți de școală e întreprindere împreunată cu venite frumoase și astfel mulți salută cu bucurie schimbarea planului de învățămînt, ba se nizuesc chiar în mod sistematic într'acolo, ca să se schimbe cât mai des. (Aplause sgomotoase în stînga extremă. Contrădiceri și sgomot în dreapta.)

Trec acum la întrebarea a treia: a critica proiectul din punct de vedere specific național și din punct de vedere al culturai naționale. (Să aușim!) E în interesul nostru, ba e o urmare naturală a referințelor noastre, ca să înaintăm maghiarisarea în ori ce mod și cu ori ce preț. Eu înțeleg sub aceasta, ca să ne nizuim a răspândi limba maghiară, într'acolo va fi posibil pe lângă respectarea pretensiunilor libertății personale și sociale. În modul acesta vom stabili între elementele, cari constituie statul nostru, o legătură nouă. Atăta înseamnă după părerea mea maghiarisarea. Pe lângă răspândirea limbii maghiare trebuie să se răspândească și spiritul maghiar și să se mărească iubirea cătră patrie.

Apoi în ce mod și cu ce mijloace voesce proiectul a coresponde acestor cerințe? Cu mijloacele cele mai scie birocratice, cu sistemul comisariilor a inspectorilor, prin cari li se răpesc confesiunilor, drepturile cele mai esențiale și se stîrnesce oare care antipatie, apoi cu amestecul statului acolo, unde n'are nici o perspectivă. Trăesc în convingerea, că, dacă și sînt institute în țeară — ceea ce poate fi, eu nu cunosc starea lucrului mai de aproape; din vorbirile ținute în casa aceasta se cam poate conchide la existența lor, dacă, ție sînt institute în țeară, cari admit indoeli în privința maghiarisului (magyarság) a patriotismului și a ideei de stat, statul față cu atari institute posede destule drepturi. Chiar și status quo oferă destule drepturi relativ la ingerența în puterea dreptului de suprema inspecțiune. Aceasta o pot documenta prin esemple. Gimnasiile din Turocz-St.-Marton și Nagyrocze au fost isvorul unor neajunsuri; neajunsurile acestea s'au putut delătura.

Nici o literă din art. de lege XXVI: 1791 n'a putut împedeca închiderea lor, în urma mișcării escate s'ar fi putut închide chiar și de confesiune. Dar dl ministru de culte nu le-a închis la propria-

inițiativă, ci la insistarea unui energic comite și la cererea întregului comitat.

În modul acesta se poate urma cu toate scoalele, în cari se arată neajunsuri, fără mult svon.

Dacă însă reul nu e chiar așa mare și spiritul stricat și corupt stă ascuns și nu se poate erua, atunci trebuie paralisat prin aceea, că se dă părinților ocaziune, ba se seduc chiar ași trimite copiii la astfel de institute, unde primesc educațiune patriotică și bună. Aceasta nu se poate obține prin dispozițiuni ca cele din proiect, prin esmiterea de comisari, căci și numirea e odioasă. Lângă comisari își inchipuesci totdeauna pe pandurul. Cu un astfel de sistem nu vom răspândi maghiarismul nici aici nici între sasi. Nu cunosc alte mijloace decât, că statul să înființeze acolo scoale, aliați de concurență. Dacă institutul suspect e respăditoriul spiritului rău, se poate disolva, nu e însă tocmai așa de suspect, încât o astfel de procedură să fie rectificată, atunci nu rămâne alta de făcut decât, ca statul să înființeze scoale de concurență. Institute cu spirit rău pot esista numai acolo, unde copiii sînt accesibili pentru el și unde referențele sînt în privința aceasta favorabile, acolo se poate închide o atare școală și înființa în locul ei una, în care să se crească tinerimea în spirit bun.

Aceasta se va pute întempla în părțile transilvane. Sciu că se vor face la cele ție obiectiuni relativ la cestiunea speselor. Nu în zadar am amintit în introducerea vorbirei mele, căt îl costă pe stat inspecțiunea școalelor medii. Avînd în vedere scoalele susținute de stat, fie care gimnasiu costă cam 22,000—23,000 florini. Acum vrea d. ministru, la cas când se va primi acest proiect, să mai înființeze 5 direcțiuni. Acestea costează suma rotundă 24,000—25,000 floreni. Îi va mai trebui apoi domnului ministru o altă sumă considerabilă pentru salarisarea comisariilor, ce i va comite la esaminele de maturitate, căci nu cred că aceștia să primească gratuit astfel de misiuni. Nu pricep cum își inchipuesce d. ministru distincțiunea. Avem 179 institute și esaminele de maturitate cad fără indoelă la finea anului scolastic, căci nu putem presupune, că domnul ministru va incurca tinerimea timp îndelungat cu aceea, că într'un loc să se țină esamenul de maturitate prin Maiu, într'altul prin Iunie. Stînd lucrul astfel rezultă că se recere un număr considerabil de comisari sau cel puțin o sumă considerabilă de spese de călătorie la casul unui număr mai mic de comisari și eată că rezultatul e același. Cred că nu mă înșel susținînd, că se vor recere vre-o 80 de comisari cu vre-o 20,000 floreni spese

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CAILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)

(Urmare 27.)

— Esplică-mi-o Dta însuși, răspuse Cristiano. Eu mă tot gîndesc, dară nu-mi pot aduce aminte unde am mai vădut persoana aceasta, și, de cumva o am vădut, trebuie că a fost în impregiurări neînsemnate, de oare ce îmi este amintirea așa de confusă. Ei, călătorit-a el prin Francia sau prin Italia de când...?

O! el n'a eșit de mult, foarte de mult din statele de nord!

— Dar așa mă înșel: eu l'am vădut astăzi pentru prima dată. Și totuși ași putea dice că m'a recunoscut... Nu credeți D-voastră că țiecînd: Eată! Eată! el a fost în delir?

— De bună samă, țiecise maiorul. Eu am în bostoella*) mea un grădinar, care a fost în servițiul

*) Bostoella oficerilor dela Indelta este o casă și o moșie, primita dela stat spre folosire, a căror venit stă în

său; acesta mi-a dat detaiuri foarte ciudate. Baronul pătîmeșce de crize, numite de medicul său neurovoase, care provin dintr'un morb de ficat deja vechiu. În crizele aceste el are semne de o spaimă deosebită. El, scepticul și batjocoritorul, devine fricos ca un copil: el vede fantome mai cu samă de femei. Atunci el esclamă: Eată: Eată! va se țiecă: Eată că vine accesul! sau doară; Eată visul, care mă înădușeste!

— Sînt doară remușcări?

— Lumea pretinde că e amintirea cumnatei sale...

— Pe care o a ucis?

— Nu se dice că a ucis-o, ci că a făcut-o să dispară.

— Da, cuvîntul acesta este de societate mai bună...

— Una poate mai motivată ca ceealaltă, replică maiorul. Destul că nu se scie nimic, și baronul este poate foarte nevinovat la multe crime, de

proporție cu rangul oficerilor. Venitul acesta representă salarul lor. Casa parochului încă se numesce bostoellă, și parochul mai are pe lângă venitul ei și tacse anumite. Soldatul dela Indelta are corpul său, căsuța sa cu grădină și câteva jugere de pămînt. Indelta este o armată rurală, a cărei organizație escelentă, creată de Carol XI, n'are nicăiri analogie.

care lumea îl acasă. Dta scii că noi trăim aici pe pămîntul clasic al minunilor. La Dalecarliani ție este groază de lucruri pozitive și de explicații naturale. În țeara aceasta nimenea nu se lovește de o peatră fără a crede că un cobold l'a împins într'adins; și când îi mîncă nasul, ei fug la sibila, ca să le scoată veninul piticului, care i-a mușcat; și când se rupe o curea la o trăsura sau la o sanie, căraușul, înainte de ce o cărpește, nu-și uită a dice: Ei bine, dragă cobold, lasă-mă în pace! noi nu-ți facem nici un rău. În mijlocul acestor spirite superstițioase, cugeți doară că baronul de Waldemora nu s'a putut înavuți, precum a făcut, decât numai trecînd de alchimist. În loc de a presupune că el este plătit de țearasă spre susținerea intereselor politice sale, lumea a zflat mai firesc al acusa de magie.

Dela acusa aceasta și până la crimele cele mai negre nu este decât un pas: fiecare vrăjitor înecă oamenii în cascade, îi aruncă în abisuri, slobode lavine asupra lor, conduce sabatul, și se nutrește cel puțin cu carne omenească, fiind modest în apetitul său sêlbatic, când se îndestulește a suge sînge dela copiii mici.

Încât mă privesce pe mine, eu atăta am aușit, încât nu mai pot lua nici o poveste serios.

(Va urma.)

(Strigări în stânga extremă: E încă prea puțin.) Se poate că-i prea puțin, să șicem dar 25,000 fl. Cu un cuvânt, dispozițiunile, pe cari voesc d. ministru a le realiza întru valorisarea suprainspecțiunii statului, vor mări fără esagerare budgetul statului cu vre-o 50,000 fl. (Așa e! în stânga; contradicție în dreapta). Vom vedea cine are drept, după ce va intra legea aceasta în vigoare. Și dacă va intra în vigoare nefericita aceasta de lege, ceea ce nu-mi vine a crede încă până acum, mă voi bucura, dacă speșele pretinse de d. ministru se vor putea acoperi cu 50,000 fl.

Cu 50,000 fl. putem să înființăm însă 2 gimnasilor, le putem și edifica, căci nu trebuie edificate de odată. Institutul poate fi la început în localități închiriate, 2 clase sunt deocamdată de ajuns, pe celelalte le putem înființa succesiv. În 2—3 ani stau așa dară la dispozițiune 30—40,000 fl. spre scopul înființării a două institute, și cu 80,000 se pot edifica de tot două gimnasilor.

Părerea mea e, că statul să înființeze în regiunile cu institute suspecte, a căror suspiciune încă nu s'a putut dovedi pe deplin și a căror pericol încă nu-i adevărat, astfel de institute, cari se corespundă referințelor specifice din acele părți. Prin aceasta se va înainta cu mai mult succes cauza maghiarisării decât cu dispozițiunile cuprinse în proiect. (Aplause vii în stânga extremă).

Am să mai adaug, că se va face obiecțiunea: Da în Sibiu există deja un gimnasiu de stat regesc-catolic. Noi șicim, onorată casă, că partea cea mai mare a sasilor transilvăneni e luterană. Acolo nu se cere un gimnasiu regesc-catolic, ci unul regesc-protestant. Voim să stărnim într-o parte a țerei simpatii pentru maghiarisare, apoi se cere a se propune învățământul în clasele inferioare din scoalele înființate la astfel de locuri în două limbi, căci altcum părinții, în a căror casă se vorbește limba germană, nu-și vor trimite copiii la astfel de scoale. Propunându-se învățământul însă în modul arătat ei își vor dice: dăm copiii aici la școală, căci se primește fără tacsă, o să primească eventualmente și stipendii de stat, se înstruează bine și învață bine limba maghiară. Sunt convins, că vom atrage în modul acesta pe o mare parte a tinerimei din institutele suspecte. Dacă însă scoalele acestea nu sunt numai suspecte, ci astfel, încât răul din ele nu se mai poate desrădăcina cu mijloace paliative, apoi trebuie aplicat aceea, la ce ne mână proverbul latin: *quod medicina non sanat, ferrum sanat, quod ferrum non sanat, ignis sanat.* „Ce nu curează medicina curează ferul, ce nu curează ferul, curează focul. (Aplause sgomotoase. Aprobări în stânga extremă.)

Conduc de vederile acestea, onorată casă, nu primesc proiectul de lege nici în general.

Nu'l primesc nici din motivul, că așis dnul ministru, că schimbări speciale se vor putea face, în esență trebuie însă să se primească și susțină proiectul de lege. Nu șicim, ce a înțeles Dsa sub esență, eu înțeleg spiritul atotputerniciei statului, care caracterizează proiectul, spiritul, care contracționează legilor existente. (Aprobare în stânga extremă.)

După-ace temelia contradicție cu legea și e vătămătoare pentru confesiuni, după-ace sunt convins, că proiectul nu învolvă în privințe didactice-pedagogice pe terenul învățământului vre-un progres corespunzător scopului, ne fiind alt-ceva, decât susținerea statului quo, precum se află la institutele regesci-catolice, respective la cele de sub nemijlocita putere ministerială, precum și estinderea aceluia *status quo* și asupra celorlalte institute — după-ace așa dară în direcțiunea aceasta proiectul nu înseamnă vre-un progres, și eu de altă parte dela el nu pot aștepta pe terenul maghiarisării nici un rezultat, precum le-aș dori, din motivele acestea nu pot primi proiectul nici de basă la desbaterea specială. Dacă totuși s'ar primi proiectul îmi rezerv dreptul a face în desbaterea specială mai multe propuneri de modificări.

Tot de odată îmi permit cu mai mulți condeputați — suntem mai mulți de dece, am deci drept și la cuvântul din urmă — a presenta o propunere de conclus. (Eljen — urări prelungite în stânga extremă.)

Notariul **Francisc Duca** ceteșce propunerea de conclus: Casa deputaților îndrumază pe ministru să facă obiect de studiu, în cari părți ale Transilvaniei ar fi mai cu scop înființarea încă a două sau eventual a trei scoale medii, tot odată îl îndrumază, să prelimizeze suma recerută pentru înființarea acestor institute încă în budgetul pro anul 1885. Înaintată prin: Baron Desideriu Pronay, Albert Kiss, Koloman Thály, Baron Gabriel Pronay, Geza Lükó, Toma Sivkovics, Aladar Mariassy, Ignaf Sustzterites, Otto Hermann, Stefan Sembery, Nicolau Bartha, Iosif Inceze, Arpad Szentivanyi.

Coloman Csiky: (între altele trecem la ținuta sasilor.) Mă întorc la petițiunea sasilor și la vor-

birile acelor d. deputați, cari au atacat proiectul din punct de vedere al naționalității. Mai întâiu au adus motive didactice. Ei susțin, că instrucțiunea în două limbi face rezultatul dubios. În proiectul acesta se pretinde instrucțiunea în literatura maghiară în clasa a 7-a și a 8-a în limba maghiară. Afirmarea aceasta n'are valoare. Nu numai în Ungaria, ci și în institutele din Germania, cari țințese într'acolo, ca copii să-și însușească o limbă străină, se întâmplă adesea, că obiectul acesta se propune în limba respectivă spre a și-o pute însuși mai ușor. Între scoalele noastre protestante cunosc una, în care limba și literatura germană se propun în limba germană, chiar și într'una din scoalele cele mai maghiare se propune un obiect în limbă străină, pentru de ași pute elevii însuși mai ușor limba respectivă. Și noi am avut ocaziune a învăța în două limbi.

Coloman Thály: În Papa, dar nu în Patak!

Coloman Csiky: În Debreczin și în Körös se propunea sub sistemul lui Thun statistica imperiului austriac, ce e drept în limba germană. Dar ce vedem ađi în gimnasiile noastre din părțile de sus? Acolo se duc cu deosebire elevi cu limba maternă germană și slovacă. Propunerea se începe în două limbi, cu timpul rămâne ca limbă de propunere singură limba maghiară. Scoalele acestea nu sunt mai rele ca cele din Transilvania, cu toate că limba de propunere e mai complicată, ca după cum se plănuesce în proiectul de față. Sasii mai aduc ca motive pentru respingerea proiectului vederi autonomistice; e însă clar că adevărata cauză a neînclinării lor față cu proiectul de față nu e temerea autonomiei lor bisericesci. Când cu sistemul lui Bach nu s'au plâns, cu toate că li s'au răpit drepturile particulare și ale autonomiei lor administrative. Nici n'am auzit nici când, că s'ar fi plâns contra sistemului lui Thun, care s'a estins și asupra scoalelor. Singur măsurile luate de statul maghiar suscită jalusia sasilor ca totdeauna, fiindcă măsurile acestea le atacă drepturile și instituțiunile cele învechite.

Ei ațită opiniunea din Germania contra guvernului și a legislaturii maghiare, căroră li se face imputarea, că vor a înăduși națiunea săsească.

Vă faceți însă a uita despre multele prerogative din timpurile trecute, cari s'au luat dela Secui, Cumanii, mai multe cetăți și comitate. Aceștia însă s'au învoit, căci spiritul timpului a trecut preste aceste privilegii la ordinea țilei. Sasii însă plâng neîntreput, și aduc gravamine, pre cari — dacă ar fi la loc, — le-ar pute aduce mai mulți.

Eu n'am nimic contra naționalității săsesci. Le stimez diligența și mă închin vechei lor culturii, a le cărei urme se ved și astăzi în orașele și satele lor. Și ași dori mult ca mână în mână cu ei să promovăm interesele statului. Însă nime nu poate vorbi fără indignațiune despre purtarea lor ostilă statului și națiunii maghiare. (Așa este!) Nu este adevărat că ura lor față cu națiunea maghiară datează numai dela confiscarea pretinselor lor drepturi. Încă de prin anii 60 erau profesori germani, cari informați de sasi urau pre asiaticii de unguri până la extrem; și toate acestea pentru sasii din Transilvania, despre care se credea că este o provincie germană, în care nu mai sunt alte naționalități.

Ce este motivul acestei intrigi continue? Este ura contra națiunii maghiare, — să merte domni deputați sasi, la cari nu se pot aplica cele șise. (Așa este din dreapta.) Ură, și pentru ce? Nu voi vorbi despre acele drepturi și privilegii, pe cari sasii le-au primit dela regii maghiari; retac și aceea, că autonomia lor bisericescă încă este din grația regilor maghiari, vă întreb însă și să-mi răspundeti cu mâna pe inimă, mai poate arăta istoria universală ca exemplu, în 700 de ani o naționalitate să nu-și câștige simpatii pentru limbă, aședemintele și obiceiurile națiunii domnitoare, și să nu aducă vre-un sacrificiu în interesul aceleia, dacă nu din simpatie, cel puțin din simțul de datorință.

„Boerii“ olandezi, cari s'au aședat ca cuceritori în părțile sudice ale Africii, sunt înrudiți cu sasii; ei vorbesc limba zulu-cafferilor, între cari trăesc ca element civilisator. Diferința între noi și sasii nu este tocmai așa de mare. Putem pretinde noi maghiarii că stăm pre o treaptă de cultură cu sasii.

Și sasii se plâng de suprimare, maghiarisare dacă statul pretinde ca în institutele lor să se propună limba maghiară, pre când proiectul prescrie ca limba germană să se propună în toate institutele din patrie, ba chiar și în seminarii.

Gravaminele lor n'au nici un pic de adevăr, sinceritate și simț patriotic.

Domnul ministru preside nta admoniat pre sasii. Ar fi bine dacă li-ar intra la inimă această admoniare. Dacă opoziția lor ar duce la luptă cu statul, rezultatul ar fi învingerea statului asupra sasilor. Nu va avé loc această luptă, va fi în favorul unui al treilea

element, care nu este așa de aproape de sasi ca noi maghiarii, și a căru învingere nu va fi spre bucuria sasilor.

Numai una dintre aceste perspective este posibilă în starea actuală. Simpatia pentru națiunea maghiară, acceptarea ideii de stat unguresc și a consecunțelor acesteia, va întări în noi simpatia către acest popor brav, simpatie, ce o avem către ceialalți germâni din patrie, le va asigura libertatea, — de cumva ei calitatea de cetățean al statului maghiar nu o consideră de sclăvie.

Mi încheiu cuvântarea prin declararea că primesc proiectul ca basă la desbaterea specială.

Ce privește importantele cestiuni legate de acest proiect voi vorbi în desbaterea specială.

Bela Grünwald: Obiect mai însemnat ca proiectul de lege pentru scoalele medii nu va fi curând la ordinea țilei în casa aceasta. Obiectul acesta e între alte și foarte interesant, căci din desbaterea și deciderea lui se va vedea cum înțelege legislațiunea și guvernul misiunea națiunii maghiare în țeara aceasta și ce însemnătate atribue guvernul mijloacelor intelectuale întru împlinirea acestei misiuni.

Sunt națiuni, a căror state se sgduesc și se slăbesc prin revoluțiuni și campanii și astfel să împedecă în dezvoltarea lor internă, fără a li se jigni existența. Aceste sunt organisme tari, cari pot esperimenta cu propriul lor corp și pot îndura crisele cele mai mari fără pericolul morții.

Noi, durere, nu aparținem acestor națiuni norocoase. Situațiunea noastră e de atare, încât ori ce rău ce întimpinăm, și ori ce greșală, ce comitem, ne jignesc existența națională. Națiunile mari europene sunt deja de timp îndelungat compacte și consolidate. Statul maghiar, națiunea maghiară nu sunt încă compacte și consolidate.

Părțile singuraticice încă nu sunt aduse la armonie cu întregul, se arată încă crepături amenințătoare la edificiul statului maghiar, și în spiritul fiecărui nepreocupat se nasce temerea: că oare putet-va suporta edificiul acesta în starea-i presentă sgdudirea puternică, ce o va primi mai curând sau mai târziu?

Nuorii, cari ascund în sinul lor viscolul iminent, îi vedem neînterupt pe firmamentul lui și o neliniscie stranie ne cuprinde spiritul. În societate se nasc mișcări întru apărarea intereselor naționale pe cari statul după organizațiunea lui de ađi nu le poate valida. Între altfel de împregiurări nu e mirare, dacă la fie-care întrebare se întrețes vederi naționale și dacă întrebări cari în alte state consolidate trec de întrebări economice, administrative sau culturale, la noi se privesc de întrebări ale intereselor naționale. Aceasta e cauza, că instrucțiunea din scoalele medii formează la noi nu numai o întrebare pedagogică și culturală, ci și o întrebare *per eminentiam* națională.

Misiunea ce are a îndeplini aici națiunea maghiară, ni-o prescrie ocuparea acestui teritoriu înainte cu 1000 de ani și dezvoltarea istorică. Națiunea maghiară din deasa negură a pășit pe scenă și a întemeiat o împărăție puternică independentă între statele Europei. Cu aceasta a intrat ea în rândul Aristocrației popoarelor, și tradiția domniei și supremația a existat în ea chiar și în țilele grelei supunerii. Această eredită poziție a rasei maghiare a decis soarta națiunii.

Misiunea națiunii maghiare este de a susține intact și independent statul maghiar. De aici sunt a se detrage consecunțele cele mai logice. Susținerea statului maghiar este scopul, la care trebuie să țințim prin toate mijloacele, dacă nu voim să perim și să devenim subjugăți de alții. Omul privat poate lua poziție neutrală, unde el să nu fie nici domn, nici serv. Națiunile însă nu pot urma astfel. Soarta națiunii maghiare este sau domnire, sau sclăvie, altă eventualitate nu există. Sub domnire însă nu înțeleg că noi prin forță să apăsăm pre alții, și să subjugăm pre cei mai slabi în interesul celor mai tari. O asemenea domnire n'ar avé viață, numai aceea poate fi durabilă, a cărei existență se basează pe un punct de vedere mai înalt. Domnirea în stat este avantajiu, însă e legată cu multe și grele datorințe, pre cari trebuie să le împlinim, dacă vrem să susținem statul, și pre noi înșine. (Aprobări.) Asupra noastră cade sarcina de a susține statul, căci între popoarele de de aici nici unul nu este destul de tare spre aceasta. A noastră este nobila chiamare, să formăm un stat basat pe principiile de libertate, și să promovăm binele material și moral al cetățenilor fără considerare la rase, se încetățenim ideile și cultura europeană prin literatura maghiară, și din singuraticicele rase, cari singuraticice sunt slabe, să formăm un puternic stat național cultural. (Aplause).

(Va urma).

Revista politică.

Sibiu, în 23 Martie.

În 2 Aprilie cal. n. s'a început în casa deputaților Ungariei desbaterea specială a proiectului privitor la scoalele secundare. Ministrul Trefort apără la § 1. proiectul în contra unității scoalelor secundare. § 1. și 2. se primesc nemodificați, asemenea și § 3, la care dep. Ios. Gall a făcut amendamentul, ca în scoalele nemaghiare și negermane, limba de propunere încă să fie obligat. Lupta a fost mare în contra și pentru limba grecească. Aceasta se va propune, ca și până acum. Dacă desbaterea specială se va continua, ca în ziua dintâiu, desbaterea are să se îndelunge cu săptămânile.

„Allgemeine Correspondenz“ din Londra și după alte diare și „Office Reuter“ știu despre o alianță formală între Germania, Italia și Austria. Bazele alianței ar fi: Italia se obligă a se feri de ori ce pricină, care ar putea provoca un război între dînsa și Franța. Germania și Austria se obligă de asemenea. La cazul, când însă una dintre aceste puteri aliate ar fi atacată de Franța, celelalte două trebuie să sară întru ajutorul celei atacate. Dacă însă una dintre puterile aliate, din oare care cauză, ar fi silită să poarte război cu altă putere, celelalte puteri aliate sînt volnice a fi neutrale; la nici o întîmplare însă nu se pot alătura lîngă puterea inamică aliaților.

Știrea aceasta a făcut în Paris senzațiune mare. Guvernul italian s'a grăbit a mulcomi pe Franța cu un *dementi*. Și în Viena s'au dat declarațiuni că nu există nimica în scris, ci numai o învoială verbală între cele trei puteri împretinite.

Din Italia apar pe orizontul publicității neconținut părieri, care deși nu sînt diametral opuse curentului de idei din Italia oficială, difer de acesta, căci exprimă nîsuința cătră o înțelegere a popoarelor latine. Este adevărat că până acum succesul nîsuitorilor în direcțiunea aceasta e puțin, însă din o parte a presei apusene totuși se vede, că sînt factori, cari nu lasă ca ideea aceasta să adoarmă și să se stingă.

Dela Roma se scria unei foi bucureștene, cu datul dela 26, Martie n., că regele Italiei Umberto a oferit părechei regale române vilele sale regale pentru timpul petrecerii în Italia. Dealmintrea părechea regală română a fost întîmpinată, cu toate că călătorește *incognito*, sub numele de contele și contesa de Vrancea, începînd dela Veneția, în mod serbătoresc. La Milano și Sampidierna primirea a fost o manifestațiune de stimă și simpatie. La stațiunea din Sampidierna a fost întîmpinată părechia regală română de consulul României și al Germaniei, de prefectul din Genova și pe primariul din Pegli. Mai multe doamne au prezentat reginei buchete de flori.

Pe la mijlocul lunei Aprilie regele Umberto va visita în Pegli pe regele și regina României. Despre părechia regală română se scrie, că la sfîrșitul lunei lui Aprilie va merge la Roma.

Se vorbește că preste puțin timp și părechia princiară din Muntenegru va călători la Italia.

Reichstagul german, într'unit deja de luni, va desbate chestiuni sociale și adevărat o lege privitoare la cassele pentru bolnavi și alta privitoare la asigurățiunea pentru casuri de nenorociri.

Din Franța se signalizează ează crize în ministeriu. Republica e puțin norocoasă.

În Albania se semnaleză nîsca agitațiuni secrete ale Italiei și Austriei. Assym pașa a sosit din Constantinople la Scutari cu însărcinarea de a judeca aceste intrigi.

Răspuns

la „Echou“ din Nrul 30 al „Tel. Rom.“

II.

(C.) Să începem cu cele personale.

Pentru de a-și da cuvintelor sale o mai mare gravitate, naintea cetitorilor acestui diariu, dedați a auzi numai lucruri sublime despre fericitul metropolit Șaguna, și pentru de a mă presenta pe mine ca pe un contrariu al ideilor acelui mare Arhiepiscop, ție dnul „Echou“ la un loc:

„Și spre a dovedi aceasta ne face istoricul acestor §§. *improșcând* în metropolitul Șaguna“.

Cetînd acestea am luat la mână Nrul 17 al „Tel. rom.“ ca să ved ce am putut eu scrie despre metropolitul Șaguna, ce s'ar pute considera de „improșcare“? și am aflat că sau eu sau dnul „Echou“ n'are idei clare despre însemnătatea acelui cuvînt, căci nici spiritul nici litera criticii mele nu sînt vătămătoare pentru metropolitul Șaguna; din contră eu m'am nîsmit a mă apropia de ideile lui Șaguna, și cine l'a cunoscut pe el și vederile

lui în astă chestiune, trebuie să constate cu mine d'împreună, ca articolul dlui „Echou“ după litera și după spiritul său, este o adevărată ofensă ideilor și intențiunilor metropolitului Șaguna, depuse în proiectul său de statut organic, în dreptul său canonic, și în însuși statutul organic.

Ce am ție eu despre metropolitul Șaguna?

Eată ce:

„Între dd. protestători sînt și de aceia, cari au contribuit ca deputați la facerea Statutului org. în congresul dela 1868. și dacă voesc 'și vor aduce aminte de *ponderoasele motive ale Metropolitului Șaguna*, care a înduplecat pe majoritatea congresului, ca să primească propunerea lui referitoare la alegerea de protopop (§. 53 alinea penultimă), prin care sistemul de alegere introdus în proiect de jos până sus, aci s'a alterat, luându-se dreptul de alegere din competența sinodului și dându-se consistoriului“.

Este doară „improșcare“ în Metropolitul Șaguna, a revoca în memoria celor ce l'au auzit „ponderoasele motive“ ale Aceluia? motive cu cari a fost în stare să înduplece pe majoritatea congresului, a altera un principiu adoptat drept basă la instituirea funcționarilor bisericești de jos până sus, numai ca consistoriul cu episcopul în frunte, să-și poată valida mai liber voia sa întru instituirea unui demnitaru bisericesc, care este mai mult organul său executiv decît al tractului?

Nu eu dle „Echou“, ci aceia „improșcă“ în Metropolitul Șaguna, cari fără a-l studia, fără a penetra în ideile lui, și fără a-i urma faptele lui, numai ca să-și deie se-și o valoare oare-care, la toate lucrurile mici și mari deopotrivă, nu se sfîsc a lua în deșert numele „Marelui Andreiu“!

„Dl C.“ — continuă dl „Echou“ — se vede a fi o autoritate românească de prima ordine, autoritate, care au participat la alcătuirea statutului organic, și are *conecsiuni cu ministrii unguresci* . . . . și prin aceasta este în primejdie a-și valida vederile greșite . . . . căci la noi, ca la nimenea autoritățile sînt foarte seducătoare.“

Dacă ar fi aceasta o simplă satiră despre „autoritatea“ mea, n'ăși reflecta de loc la ea, căci cel ce voiesce, vede din cele ce am scris, că eu nu nesuesc a impune cu „autoritatea“ de care nu dispun, ci a capacita cu argumente, și încă sub vîlul anonimității; dar provocarea dlui „Echou“ la „conecsiunile mele cu ministrii unguresci“ în necs cu pericolul ce ar învalve — după dînsul-vederile mele pentru Statutul organic, trebuie să o declar de un neadevăr și de o insinuațiune malițioasă, căci Dlul foarte bine știe cu cine vorbește, și știe și aceea că eu nici o conecsiune nici n'am avut, nici n'am cu ministrii unguresci, ci în timpul, la care face aluziuni eram deputat dietal, ear ca atare aveam ocaziune și înlesnire a vorbi cu ministrii în camera în fie-care ție, dacă voiam, precum are fie care deputat dietal, fără însă ca aceasta să constituie vr'un „necs“ între deputat și ministru.

De altmintrea eu n'am observat, și asta cu durere o mărturisesc, dela introducerea constituționalismului în biserica noastră, ca „autoritățile“ se fie foarte „seducătoare“, — căci am avut și avem încă și astăzi bărbați, cari atât după pozițiunea căt și după cunoștiunile lor sînt „autorități“, și cu lumile lor ar pute contribui foarte mult la o desvoltare sănătoasă a tînerei noastre constituțiuni bisericesci, — spiritul de partidă însă, care n'ar trebui să existe în biserică — este mai împunător decît autoritatea lor, și acesta cu noii săi „urieiși“ dominează terenul.

După acestea să trecem la Episcopul ce ni-l presintă dl „Echou“.

Dnialui ține că ce nu se află scris în Statutul organic „*non est in mundo*“ pentru biserica noastră, căci pentru noi numai aceea este „lex“ așa cum ne-a dat-o congresul din 1868 și ne-a întărit-o împăratul“.

Prin urmare după dînsul noi nu mai sîntem biserica ierarchică, noi nu mai sîntem datori a respecta canoane, nu nemic de căt ce se află depus în îngustul cadru al Statutului organic, întărit de împăratul, căci numai aceasta este lege pentru noi.

Cred că n'am trebuință a demonstra unde ne-ar duce aceasta teoriă? mi permit însă a întreba pe dnul „Echou“:

Care §. al Statutului organic a abrogat canoanele bisericești noastre?

Sau cel puțin să-mi arete, că după Statutul organic: ce este parochul? Ce este protopresbiterul? și ce este episcopul? și care sînt agendele lor? și ce eu nu află răspuns la acestea în aceea „unică“ lege, ba §§. 5. despre afacerile parochiali, 30 despre afacerile protopresbiteratului și 86 despre afacerile eparchiali, nici nu face amintire de dînsii, cu toate că doară va recunoască și dnul „Echou“,

că vor fi avînd și dînsii agendele lor, cari dacă nu s'ar basa pe vr'o lege nu s'ar pute exercita.

Trebuie să existe dar, și există și alte legi, și acestea sînt canoanele nealterate și nealterabile prin Stat. org. cari însă foarte bine se întregesc una pe alta, dacă nu cercăm noi din adins a produce conflicte, și ale pune la probă, care este mai tare?

„Statutul organic nu recunoască în episcop ție dnul Echou — un organ deosebit de consistoriu, ci îl consideră ca membru — cap actual al consistoriului de care nu se poate deslipi.“

După care §. al stat. org. vorbești Dta cu atăta pozitivitate despre Episcopul „membru — cap“ al consistoriului? căci §§ 111 și 112 dau altă definițiune episcopului în consistoriu și membrilor consistoriului, între cari nu numeră și pe episcopul.

Și anume §. 111 ție: că președintele „*natural*“ al consistoriului este episcopul, ear §. 112. ție că „*membrii*“ consistoriului „*toți*“ se numesc „*asesori* consistoriali“. Va se țiecă: după Statutul organic, la care te provoci Dta, numai „asesorii consistoriali“ se consideră de „membrii“ ai consistoriului, ear de Episcop „membru cap“ sau de episcop „asesor“ nici pomeană nu este în întreg st. org.

Dar cel puțin de ai fi ramas Dta consecuent al considera pe episcop de „membru cap“ al consistoriului, însă progresînd în ideile Dtale, mai la vale nu-l consideri nici măcar de „membru coadă“ ci-l degradezi la un simplu organ executiv, să-i țiecem „executor“ al consistoriului, ceea ce nu vei afla nici chiar la forurile lumesci.

Căci după Dta: „Statutul org. când vorbește de episcop, îl pune în față (grație că nu în dosul) protopresbiterului deja denumit, pe care are *simplu* să-l hirotesească și să-l provadă cu singelia arhierescă“ . . . .

„Mai mult: acela pe care l'a denumit consistoriul, este chiar în puterea acestei denumiri protopresbiter, fără a se cere o nouă cernere și prin sîta episcopului“.

„La hirotesirea protopresbiterilor, ca și la chirotonirea presbiterilor, episcopul n'are să mai supună însuși apreiției sale hotărîrea consistoriului, ci *simplu* să îndeplinească actul sacramental ce în puterea oficiului său arhieresc singur l' poate îndeplini.“

(Va urma.)

Variatăți.

* (Adunarea generală) a comitatului Sibiuului se va ține Marții în 10 Aprilie nou (29 Martie v.) Obiectul cel dintâiu privesce noua organizare a comitatului; al doilea o dispozițiune ministerială în privința creditului acordat de cărciumari; al treilea alegerea a doi membri în comitetul administrativ și a unuia în cel parment. Celelalte sînt curenții.

* (Concert.) Reuniunea română de cîntări din Sibiu va da Duminecă în 8 Aprilie st. n. a. c. în sala „Reuniunii de musică“ primul său concert ordinar din acest an. La acest concert a binevoit a-și oferi concursul său profesorul de cant dela institutul pedagogic-teologic din Caransebeș, domnul Nicolau Popovici, care între altele va cînta partia baritonului din „Crăiasa ielelor“ baladă svedică compusă pentru soli, cor și acompaniare de piano de N. W. Gade*.)

Programul complet se va publica în numărul viitor a acestui diar.

Biletele de intrare se vor elibera Duminecă dela 3—5 oare prin casariul reuniunii în sala de ședințe a asociațiunii transilvane, strada cîsnădiei Nr. 7.

Se atrage atențiunea membrilor acestei reuniuni asupra concludului luat în comitet, conform căruia biletele, începînd cu concertul de față se vor numerisa. Va fi deci în interesul fie-căruia a-și scoate căt mai îngrabă biletul dorit, vîind a căpăta un loc mai bun. Seara la cassă nu se vor elibera bilete de intrare.

Comitetul.

* (La uciderea lui Mailath.) Diariului vienez „D. Ztg.“ i s'a telegrafat dela Budapesta Duminecă, că cercetarea după ucigașii lui Mailath a început să-și aibă și laturea sea scandalooasă. Judele instructor și poliția, fie care cercetează independent, de unde urmează că apoi se ivesc versiunile cele mai curioase în public. Corespondentul numitei foi spune că și judele instructor și poliția umblă pipăind în întunec și la cel mai neînsemnat semn de urmă dau alarmă cu o încredere în isbuitirea întreprinderii lor, ca și când ar fi pus mîna pe făp-

*) Domnul Popovici, după cum am mai amintit în diarul nostru, s'a perfecționat la conservatoriul din Lipsia și din Viena și are un organ foarte plăcut. Credem că nu nici un suflet românesc din Sibiu nu va neglija ocaziunea de al asculta.

tutorii. Procederea aceasta însă nu ascunde de loc incapacitatea sau cel puțin nedestineritatea.

A fost vorba că lucrători italieni și cehi ar fi fost ucigași. Nici Sponga, despre care se scriu căte toate nu este nici italian nici ceh, ci slovac. Că ar fi ucigaș este numai presupus.

În cele din urmă ministrul de interne oprit poliției contractul cu presa, cât va ține urmărirea. Procedură cu totul întoarsă. Ceea ce scriu diarele acum despre afacerea Mailath scriu pe contul lor propriu.

* (A 400 aniversare a lui Rafael.) În zilele aceste Roma a avut o festivitate însemnată: a 400 aniversare a vestitului Rafael. Eată ce cetim despre aceasta în „Resboiul“:

Roma 16 Martie. Cu tot timpul cel rău, serbarea în onoarea lui Rafael a ținut stradele spre capitol pline de o mulțime de lume. Piața capitolului, unde erau să se adune deputațiunile și corporațiile, era ocupată de dimineață de câtră sergenții orașului. Palaturile din capitol erau împodobite serbătorește; dar ceața și ploaia continuă se credea că vor strica tot. Dar pela 10 oare vântul se schimbă și cerul se luminează. Astfel efectul artistic convoiului s'a putut manifesta pe deplin. A fost o priveliște admirabilă, cum se poate desfășura numai în cadru acestui oraș.

Toate clasele societății au contribuit să arate, că Rafael este în Roma unul din acei eroi, cărora omenirea le datorește tot ce e mare și bun. La 10 oare puternica voce a clopotelor capitolului dete semnalul ca corțeul să se pună în mișcare. Înainte mergeau două rânduri de Vigili, urmați de Fedeli în istorica îmbrăcăminte roșie, purtând cununile orașului Urbiano. Apoi venea reprezentatul regelui de Bavaria cu miniștri de instrucție și directorul general francez al artelor frumoase d. Comte, apoi consiliul comunal, având alături câte 7 vigili cu minunatele steaguri străvechi ale celor 14 suburbii; urma apoi deputația din Urbino. În urma stindardului ei albastru galben făcea steagul negru-alb-roșu al societății artiștilor germani, ornați toți cu cocarde naționale. Urma societatea internațională a artiștilor cu steagurile tuturor națiunilor din lume.

Universitatea cu senatul academic în frunte era reprezentată de vre-o mie de studenți. Veneau apoi toate instituturile de artă și arheologie, liceele și gimnasiile, scoalele tehnice și normale de fete, toate asociațiunile lucrătorilor, între cari și cea catolică, întemeiată cu bani papali, îndată după 1870 și acum se arată pentru prima dată în public. Convoitul a trecut pe lângă Palazzo Venezia prin Corso și Via Lata spre panteon. Sindicul Romei a pus cunună pe mormântul lui Victor Emanuel, apoi a desvelit bustul cel nou al lui Rafael. Mormântul lui Rafael e împodobit și acoperit de sute de cununi frumoase. Veterani țin aci sentinela din cauza prea mării mulțimi de lume ce vine.

La 2 oare s'a ținut serbarea comemorativă solemnă, arangiată de Academia din San Luca, pe capitol în sala Horațiilor și Curiaților, în prezența regelui, a reginei, a miniștrilor, a reprezentanților senatului și camerei, etc. După o uvertură cântată de o mare orchestră. Quirino Levni a ținut discurs festiv, în care s'a plâns contra ușurinței și ignoranței artiștilor moderni și a decăderii artelor. Oratorul dice că și direcția generală a timpului e vinovată. Între altele a dis: Nu știu, dacă democrația va fi de folos în politică; știu însă că ea în lumea artelor duce numai la stricăciune, la brutalitate, căci ea aci se arată pururea ca o credincioasă aliată a ignoranței. „După acest discurs 200 femei și bărbați

au cântat frumos în cor, prin care s'a terminat serbarea.

La noapte vor fi serbări populare în Trastevere și o soarea la societatea internațională a artiștilor.

* (Jubileul lui Rafael.) Din Roma se telegrafează dela 17 Martie: Villa Farnesina a fost vizitată eri de peste 20,000 oameni. Trastevere era iluminată; lumea a stat toată ziua în fața casei, despre care legenda dice că a fost locuința amantei lui Rafael. Un pâinar (brutar) ce locuiește aci, își ornase fereastra prăvăliei cu vestit tablou din transfigurare, ce se crede a fi portretul Fornarinei. Tabloul stetea în mijlocul unui cadru artistic compus din macaroni, fettucine și spaghetti. Fereastra gotică a Fornarinei era împodobită cu un transparent cu imaginile lui Rafael și a Fornarinei.

Poporul a aplaudat pe pâinar și acesta a mulțumit ivindu-se după perdea, ca pe furiș, ceea ce a mai mărit veselia mulțimei.

* (Influența timpului asupra nascerilor). Multe buletinuri de nasceri omenesci, făcute de statistică dovedesc că nu toate oarele zilei sau ale nopții sunt favorabile, pentru viața unele însă din contră influențează mai mult asupra morții oamenilor și altele asupra nascerii și eată cum: Cea mai mare parte de oameni mor dela meșul nopții până la meșul zilei, cea mai mică parte mor seara înainte de meșul nopții.

Cea mai mare parte din nasceri se efectuează dela 9 oare seara până la 6 oare dimineața și până la 9 oare seara se nasc o mică parte de oameni.

* (Mulțămită publică). Conform anunțului publicat reuniunea femeilor române din loc și giur a ținut și în anul acesta un bal, la care a participat un număr destul de mare. Jertfa ce o au făcut acești binevoitori atât prin participare cât și prin ofertele marimonioase impune comitetului reuniunii sacre datorită de a aduce cele mai vii mulțămiri.

Lista marimonioșilor oferenți este următoarea: Din Arad: Ilustritatea sa D. episcop Ioan Meșian 5 fl.

Din Sibiu: Clarissimul Dn. Dr. Ilarion Pușcariu ases. cons. 2 fl., Dl. Iuliu Dan 1 fr.

Din România: Prin Dl. Nicolau Iaja în Bucuresci 7 fl., Ioan și Ecaterina Meșian 10 fl.,

Din Brașov: Dnii Königes et Kopony 10 fl., Sion Marginean adv. 4 fl., Cassa Eremias Comers 3 fl., D. Ioan Lenger adv. 2 fl., Octavian Sorescu adv. 2 fl., George Pop comers 2 fl., Nicolau Ciurcu comers. 2 fl., Ioan Taflan comers. 1 fl. George Furnica comers 1 fl.,

Din Stupini: Dnii Ioan Maximilian paroch 3 fl., cu această ocaziune mi iau voe a publica și otertul din anul trecut în suma de 8 fl.,

Din Țințari D. Ioan și M. Popovicu 2 fl.,

Din Sebeș: D. protopresb. Ioan Tipeiu 1 fl., la cassă a încurs dela următorii P. T. Domni: D. Nicolau Garoiu adv. 5 fl., V. Weber 3 fl., Trajan Meșian preot 3 fl., Ioan Meșian concipient 3 fl., Laurian Negrea ases. 3 fl., L. Hudak, forestrar 3 fl., D. Ghiațu, com 3 fl., Nicolau Penciu, jude reg. 2 fl., Ioan Dan, preot 2 fl., George Proca inv. 2 fl., Ioan Barta, 2 fl., Ioan Molnár, cancel. 2 fl., Ionescu, 2 fl., Teodor Sperkez, 2 fl., Ioan Gogonea, 1 fl. 50 cr., Stanciu Garoiu, 1 fl., 50 cr. I. B. Comșa, 1 fl., 50. Aldimir Badiu, not. 1 fl., Dșoara Elena Brezean 1 fl., Dșoara Anastasia H. Petru, 1 fl., Dn. Const. Ioanovicu, com. 1 fl., Nicolau Cinteș, medic 1 fl., Vasile Literat loc. 1 fl., Iosif Macsimilian, inv. 1 fl., Ioan Macsimilian, inv. 1 fl., Nicolau Pop, proprietariu 1 fl., Macsimilian Heizman 1 fl., Nicolau Pană, învățătoriu 1 fl., Ad. Gidofalvy m. post. 1 fl., 2 oficeri

la 1 fl., 2 fl., Constantin Ioanovicu, jun. 1 fl., Dimitrie Ioanovicu 1 fl., Bucur Meșian 1 fl., Andreiu Șenchea 1 fl., Teutsch 1 fl., Ioan Vlad v-not 1 fl., H. Zapp 1 fl., Ioan Comșa 1 fl. Nicol. Grozea 1 fl., Ioan Popovicu paroch 1 fl., Nicol. Mohan 1 fl., I. Popovicu medicinist 1 fl., Bucur Comșa 1 fl., Dna. Ecat. Rosnyai 1 fl., M. Ghimbeșan 1 fl., Eremia Nan fl., Nic. Minea 1 fl., Ion Șona 1 fl., Andreiu Coleș 1 fl., Ioan Dobre 1 fl., Ioan Gârniță 1 fl., Sp. Bobinca 1 fl., G. Tomas 1 fl., Antoniu Bobinca 1 fl., Ioan Giurgiu 1 fl., Ioan Strevoiu 1 fl., Stan Strevoiu 1 fl., Nic. Aldica 50 cr. V. Bude inv. 1 fl. Suma tuturor ofertelor încurse 137 fl. 60 cr. din acestea s'a spesat 54 fl. 64 cr. Resultă venit curat 82 fl. 96 cr. Zernesti 15 Martie 1883.

Pentru comitet:
I. Strevoiu m. p.
notariu.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful Român“.

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Aprile-Iunie al anului 1883, cu prețul cel mai moderat ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiunii postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Martie 1883, a'și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârșia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) Înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Loterie.

Mercuri 4 Aprilie n. 1883.

Sibiu: 34 26 40 89 48

Bursa de Viena și Pesta.

Din 3 Aprilie n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	120.50	120.80
Renta de aur ung. de 4%	90.40	90.40
Renta ung. de hârtie	88.10	87.45
Împrumutul drumurilor de fer ung.	136.25	136.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	111.25	100.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.50	91.25
Renta de aur austriacă	97.90	97.90
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.75	99.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorșire	98.25	97.50
Obligațiuni urbariale temeșianede	98.25	98.25
Obligațiuni urb. temeș. cuasulă sorșire	97.20	97.25
Obligațiuni urbariale transilvane.	98.60	98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	99.—
Obligațiuniung. de rescumpărarea decimeii de vin	97.50	97.75
Sorșii de stat dela 1860	131.50	131.25
Sorșii unguresci cu premii	110.40	116.25
Sorșii de regularea Tisei	110.20	110.25
Aejiuni de bancă austro-ung.	833.—	830.—
Aejiuni de bancă de credit ung.	327.—	850.—
Aejiuni de credit austr.	316.50	318.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	78.50	78.50
Datorie de stat austr. în argint	78.75	78.75
Strisuri fonciari ale institutului „Albina“	119.55	100.80
London (pe polița de trei luni)	119.55	119.55
Galbin.	5.64	5.62
Napoleon	9.48	9.47
100 marce nemțesci	58.50	58.45

ad. Nr. 108 1881

[395] 1—1

Anunțiu!

Conform prescrierei §. 124 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cauze matrimoniale se face cunoscut, cumcă prin sentința venerabilului consistoriu archidieceșan din 13 Februarie 1881 Nr. 330. B. Maria Băilă din Bungard este despărțită de câtră pribegitul ei bărbat George Modran, tot de acolo.

Sibiu 21 Martie 1883.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tracului Sibiului.

Nr. 770 1883 civ.

[392] 2—3

Publicațiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunosctință publică, că în privința conce-

siunei de a se comasa hotarul comunei Șoimușul românesc s'a pus termin pe ziua 2 Maiu 1883 la 10 oare înainte de ameați în comuna Șoimușul românesc în locuința judeului comunal, pe când sânt invitați toți locuitorii din comună cu aceea că părțile, care absentează se consideră ca și învoite cu comasarea și că esemplariul prim al petițiunii se poate vedea la acest tribunal.

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole ținută în 26 Februarie 1883.

(L. S.)

Nagy Lajos m. p.,
president.

Butak m. p.,
notar.

Ad. 1371 1883. civ.

[393] 2—3

Publicațiune.

În afacerea comasării hotarului Corghidului mare s'a fiesat pentru începerea lucrărilor pregătitoare, precum regularea reprezentanței, alegerea inginerului și facerea preliminarului, terminul de 8 Maiu a. c. la 9 oare înainte de ameați și în zilele următoare cu observarea aceea că absentarea

unui sau altuia din interesați nu va împede ca cursul pertratării.

Dela tribunalul reg. din Elisabetopole 19 Martie 1883.

Kelemen György m. p.,
jude reg. esmis.

Nr. 616 1882.

[391] 3—3

Publicare de licitațiune!

În urma concludului reprezentanței orașului Ogna (Vizakna) luat în adunarea publică ținută în 24 Martie a. c. Nr. 38 se va esarênda în 9 Aprilie 1883 la 9 oare înainte de ameați în salele magistratului orașului prin licitație publică celui ce va da mai mult fênașele și agrii aparținători aloidiului orășanesc pentru 7 ani de zile începând din 9 Aprilie 1883 până în 31 Decemvre 1889. Despre aceasta se încunosctințează cei ce voesc a lua în arênda cu aceea observare că condițiile licitațiunii se pot consulta ori și când în cancelaria oficiului orășanesc, și că oferte inzestrate cu cele necesare și provêdute cu cautiune

să se trimită tot la cancelaria susatinsă până la terminul licitațiunii.

Ogna (Vizakna) 28 Martie 1883.

Magistratul orașului.

Nr. 78 1883.

[392] 3—3

EDICT.

Oprea Bârsan de religiunea gr. or. din Seliște, comitatul Sibiului, carele de preste cinci ani au părășit cu necredință pre legiuita sa soție Ioana n. Bucur Popa, tot de acolo, fără a se scii ubicațiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de un an și o zi dela prima publicare a acestui edict, să se prezenteze înaintea subsemnatului for matrimonial căci la din contră și în absența lui se va decide procesul intentat contră-i de soția sa.

Sibiu, 18 Martie 1883.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tracului Seliștei ca for matrimonial de I. instanță.